

УДК 159.96:614.253.1 (043.2)

Павка А.В.

Національний авіаційний університет, Київ

ЗВ'ЯЗОК РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТРЕСУ З УСПІШНІСТЮ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ

Професія лікаря висуває підвищені вимоги до професіонала, пов'язані з емоційними перевантаженнями, частими стресовими ситуаціями, з дефіцитом часу, необхідністю приймати рішення при обмеженому обсязі інформації, з високою частотою та інтенсивністю міжособистісної взаємодії. Відповідно, для лікаря дуже важливим є вміння протистояти перерахованим негативним факторам та, незважаючи на них, бути успішним у своїй професійній діяльності, адже вона пов'язана з відповідальністю за життя та здоров'я інших людей.

Поняття успішності розглядалося такими вченими як А.К. Маркова, Б.М. Теплов, В.Д. Небиліцин, В.О. Толочек. Професійну успішність розуміють як характеристику професійної діяльності, що включає оцінку результату і оцінку задоволеності фахівця своєю професійною працею. Цікавим є припущення про зв'язок успішності з рівнем професійного стресу, адже досягнення результату неможливе без вміння протистояти та справлятися з негативними факторами.

Метою нашого дослідження було виявлення зв'язку рівня професійного стресу з успішністю лікарів-стоматологів. Вибірку склали 20 лікарів-стоматологів Боярської районної лікарні. Для оцінки успішності використовувалася анкета для керівника, а також враховувалася кількість пацієнтів, що зверталися до кожного з лікарів протягом 3-х місяців. Також у дослідженні було використано опитувальник «Втома – монотонія – перенасичення – стрес» та тест: «Діагностика стану стресу». За допомогою опитувальника «Втома – монотонія – перенасичення – стрес» було виявлено, що 37% респондентів мають високий рівень вираженості негативних функціональних станів, 63% респондентів мають середній рівень вираженості негативних функціональних станів. Результати за тестом «Діагностика стану стресу» підтвердили ці показники: у 37% респондентів виявлено високий рівень професійного стресу, у 63% респондентів – середній рівень стресу. Що ж стосується оцінки успішності, то оцінка керівника у всіх випадках співпадала з оцінкою пацієнтів: до лікарів, які отримали високі оцінки від керівника, зверталось більше пацієнтів. У підсумку було встановлено, що 40% досліджуваних мають високий рівень успішності, 60% досліджуваних – середній рівень. У лікарів з високим рівнем успішності вираженість негативних функціональних станів, стресу знаходиться на середньому рівні, у той час як у лікарів з середнім рівнем успішності вираженість негативних функціональних станів, стресу має високий або середній рівень. Отримані результати свідчать про те, що лікарі-стоматологи з високим рівнем успішності краще справляються з професійним стресом та його негативними проявами.

Науковий керівник: Барабаш С.Г., викладач